

Lümanda Valla TEATAJA

NR 39

Oktoober 2009

Volikogu tööst aastatel 2005 - 2009

Kohalike omavalitsuste valimised on selleks korraks jälle peetud ning enne, kui Lümanda valla vastvalitud volikogu tööle asub, on paras aeg teha väike tagasivaade eelmise, arvult viienda koosseisu tähtsamatele töödele ja tegemistele.

Neli aastat on möödunud ajast, mil me esimest korda selles koosseisus volikogu saalis kokku saime, et vastvalitud volinikena Lümanda valla elu korraldama hakata. Juba seegi on ajalooline fakt, sest esimest korda oli volikogu mandaadi pikkuseks kolme aasta asemel neli. Milliseks kujunes siis see aeg Lümanda valla arengut silmas pidades ja kas meie suutsime oma tegevusega sellele positiivselt kaasa aidata?

Mina usun, et suutsime küll. Neli aastat tagasi oli põletavaimaks probleemiks valla üldplaneeringu puudumine ning selle menetlemine ja kehtestamine saigi volikogu esmaseks prioriteediks. Mul on hea meel, et üldplaneeringu valmimise protsessi olid aktiivselt kaasatud paljud vallaelanikud läbi erinevate töörühmade. Sama võib öelda ka teise sama tähtsa dokumendi, valla uue arengukava väljatöötamist iseloomustades. Arengukava on omavalitsuse tegevuse korraldamise alusdokument, mille sisukusest sõltub valla elus kaugelt rohkem, kui esmapilgul arvata võiks. Julgen küll väita, et meie arengukava on oma olemuselt tänu volikogu, valitsuse ja vallaelanike sisukale koostööle jõudnud uuele tasemele, kus me ka pikemas perspektiivis oma arenguid seada soovime.

Loomulikult tegeles volikogu nende aastate jooksul väga erinevate küsimustega maa-korraldusest sotsiaalhoolekande korraldamiseni. On olnud nii lihtsaid, kui ka väga keerukaid küsimusi. Iga-aastane eelarve menetlemise protsess on alati olnud üks pingelisemaid perioode ka volikogu töös. Nende aastate jooksul on eelarve maht näidanud nii kiiret tõusu kui ka veel kiiremat langust, mis on eelarve koostamise teinud erakordselt keeruliseks. Mul on väga hea meel selle üle, et käesoleva aasta

eelarvet koostades suutsime me kõik, nii volikogu, vallavalitsus kui ka valla allasutused kärpida eelarve kulupoolt mahus, mis on taganud ka üldisest majanduslangusest tuleneva tulude vähenemise tingimustes kõigi asutuste stabiilse töö. Õnneks said mitmed Lümanda valla jaoks hädavajalikud investeeringud tehtud enne majanduslanguse algust. Nimetaksin siinkohal lasteaia renoveerimise esimest osa, koolimaja remondi jätkumist, miniväljakut spordihuvilistele ning vee- ja kanalisatsiooniprojekti Lümandas ja Koimlas. Kindlasti pole see loetelu täielik. Jah, nende tööde teostamiseks tuli vallal võtta ka laenu, kuid võin teile kinnitada, et need otsused pole olnud kergekäelised ega kaalutlemata käetõstmised. Need on olnud rasked kuid vajalikud otsused, mida tehes on arvestatud ka sellega, et me järgnevatel aastatel suudame täita nii oma võetud kohustused kui ka ellu viia enda arengukava.

Mida öelda kokkuvõtteks. On olnud sisukad aastad, mil me oma 38 istungi käigus oleme vastu võtnud pea 230 otsust ja 90 määrust, mis kõik on omal moel tähtsad. Miinusena tooksin välja ehk selle, et oleme liiga palju pidanud tegelema administratiivsete küsimustega. Meeskonna või mõne olulise meeskonnaliikme vahetus tekitab alati pausi sisulises töös, olgu selle vahetuse põhjused siis objektiivsed või subjektiivsed. Täna konstruktivse koostöö eest vallavanemaid Toivo Vaiku ja Tarmo Piknerit, vallavalitsust, ametnikke ja kõiki allasutusi. Täna volikogu, et usaldasite mind neljaks aastaks enda tööd korraldama ja Lümanda valda esindama. Loodan, et suutsin olla selle usalduse vääriline. Uuele volikogule soovin jõudu ja pealehakkamist. Tehke oma tööd südamega ning kohusetundlikult, alati valla ja vallaelanike huve silmas pidades. Jätkame kõik koos ka edaspidi Lümanda valla arendamist.

Riho Niit

Lümanda vallavolikogu esimees 2005 - 2009

Korduma Kippuvad Küsimused

Siin on küsimused, arvamused ja ettepanekud, millega on vallavalitsuse poole viimasel ajal pöördutud. Need on vallaelanike mured, mis enamasti tingitud teadmatusest ja seetõttu vajavad selgitamist kõigile.

- **Mis on volikogu ülesanne ja mis on vallavalitsuse ülesanne? Kes on kelle “ülemus” ja miks on üldse kahte organit vaja?**

Vallavolikogu on rahva poolt valitud omavalitsusüksuse esinduskogu, kes esindab vallaelanike vajadusi ja huvisid. Vallavalitsus on palgatud täitevorgan, kes viib ellu volikogu otsuseid ja korraldab igapäevast valla elu vastavalt seadustega pandud ülesannetele. Vallavalitsus valmistab volikogule ette materjalid, mille põhjal volikogu saab otsuseid langetada. Võib öelda, et volikogu on vallavalitsuse “ülemus”, kes annab vallavalitsusele tööd ja hindab selle töö kvaliteeti. Kaks eraldi organit on selleks, et eristada tööandja (rahva esindajad) ja töö teostaja (ametnikud).

- **Miks vallaametnikud ei lase vallal rahulikult areneda, vaid loevad seadusi ja jälgivad nende täitmist?**

“Rahulik arenemine” võib halvimal juhul tähendada anarhiat või kaost. Vallarahva osavõtul on koostatud ning volikogu poolt kehtestatud valla üldplaneering ja arengukava, mis on aluseks vallaametnike tegevustes. Iga eesmärgi elluviimine toimub seaduslikus raamistikus. Seaduslikkuse jälgimine on oluline osa vallavalitsuse tegevustes, see on osa demokraatlikust ühiskonnast. Demokraatia üks põhimõtte on see, et vähemus allub enamusele ehk 49 inimest sajast peavad täitma seadust, mille 51 inimest on kehtestanud, kuigi see 49-le ei pruugi eriti meeldida. Selleks korraldataksegi perioodiliselt valimisi, et enamuse-vähemuse vahekord paika panna.

- **Miks mõned inimesed saavad toetusi ja mõned mitte, kas kõik pole võrdsed?**

Kõik on võrdsed selles mõttes, et kõiki hinnatakse samade põhimõtete järgi ja kõiki olukordi kaalutakse samade riigi seaduste ja vallavolikogu määruste kohaselt. Aga kõik inimesed ei ole sarnased, ei ole samade hädade ja puuetega ning kõigi olukord ei ole võrdne – nii on paratamatu, et keegi saab toetust ja keegi ei saa. Keegi saab vähem ja keegi saab rohkem. Abi saavad need kes seda tõeliselt vajavad. Toetuste maksmisel on volikogu sotsiaalkomisjoni ja vallavalitsuse ülesanne jälgida seadustes ja määruuses sätestatud tingimusi, hinnata konkreetset olukorda, sealjuures arvestades taotleja soove ja valla rahalisi võimalusi.

- **Miks vallas ei toetata huvitegevust ja sporti?**

Toetatakse. Lisaks huvikooli-sportikooli kohatasule maksab vald ka poole lapsevanema omaosalusest huviringis ja kompenseerib huvitegija transpordikulud.

- **Kuidas saaks esitada küsimusi, ettepanekuid ja saada vastuseid-lahendusi oma probleemidele? Miks info ei liigu?**

Üks viis on korraldada küla elu selliselt, et külavanem koondab probleemid ja vallavalitsus korraldab perioodiliselt külavanematega kokkusaamisi. See eeldab külavanemate valimisi, millele oleme kaasa aidanud. Vallalehe väljaandmise sagenemine nähakse ette järgmise eelarve koostamisel, lisaks kavandatakse väiksemate infolehtede väljaandmist. Vallavalitsuse interneti koduleht moderniseeritakse eelarveseisu paranedes.

- **Miks ei olnud sel aastal rallit Kotlandi ja Koimla teedel?**

Selline oli ralli korraldaja Saaremaa Ralli MTÜ soov, vallavalitsus ei ole seda otsust kuidagi mõjutanud.

- **Mida tähendab valla poolt tehtud lisaelarve?**

Negatiivne lisaelarve tehakse siis, kui kui eelarvetulud ei laeku kavandatud plaani kohaselt. Siis tuleb kärpida kulusid, et eelarve oleks tasakaalus. Meie vallal oli aga võimalus koostada positiivne lisaelarve, mis tähendab, et maksud on laekunud eelarvesse eeldatust paremini. Eelarvele lisati maksutulu 72 000 krooni. Eelarve positiivset seisut on aidanud säilitada vallavalitsuse kokkuhoidlik rahakasutus ja juhtimiskulude vähendamine.

- **Kas valla laenukoormus on suur?**

Laenujääk on 47% eelarvemahust, mis jääb küll numbriliselt lubatu piiresse, kuid väikese eelarvemahu juures on see tuntav. Headel aegadel eelmise vallavalitsuse poolt võetud laenud muudavad eelarve pingeliseks. Laenu raha abiga on saadud rajada Euroopa Liidu projekti kaudu Lümanda vee- ja kanalisat

sioonitrassid ning Koimlas on need tööd lõppjärgus. Samuti viidi laenurahaga lõpule Lümanda koolimaja renoveerimine.

- **Kes võitis kohtuprotsessi Helle Kuke ja Lümanda vallavalitsuse vahel?**

Kes pole lugenud vallavanema sellekohast selgitust 23.okt. "Oma Saares", siis veelkord: Lümanda vallavalitsuse käskkirja Helle Kuke ametist vabastamiseks oli ebaseaduslik selles osas, et käskkirjas ei olnud vabastamise põhjused põhjalikult lahti kirjutatud. Kuna käskkirja sisu ehk seaduslikud alused töötaja vabastamiseks olid õiged, siis kohtul puudus võimalus teenistussuhte lõpetanud käskkirja tühistamiseks. Sellest järelduvalt pole võimalik töötaja ennistamine ametikohale ja puudub alus talle tasu väljamõistmiseks teenistusest puudunud aja eest. Seega, töötaja ametikohalt vabastamine oli õige. Tõe huvides tuleb öelda, selle kohtulahendi valguses oli H.Kukk tööle võetud ebaseaduslikult.

- **Milliseid projekte on vallavalitsus ellu viinud ja algatanud 2009.aastal?**

Raha on väljapoolt saadud Viidumäe mängude korraldamiseks, staadioni osaliseks rekonstrueerimiseks ning väiksemaid summasid erinevate kultuuriürituste läbiviimiseks. Projektitaotlused on esitatud lasteaiateise osa rekonstrueerimiseks, sadamate uuringuteks-arendamiseks, vaba aja ja ettevõtluskeskuse loomiseks Lümanda keskusehoonesse, turismiturunduse tegevusteks Lääne-Saaremaal ja matkamarsruutide kujundamiseks Elda poolsaarele.

Head ja vead volikogu töös

Järgnev on minu isiklik arvamus volikogu tööst aastatel 2005 – 2009.

Nagu iga volikogu puhul, nii oli ka selle volikogu töös nii pluss- kui miinuspooli.

Volikogu töö plusspoolele võib kindlasti kirjutada selle, et puudus poliitiline vastasseis koalitsiooni ja opositsiooni vahel. Arutusel olevate probleemide lahendamisel püüti leida parimat lahendit, lähtudes isiklikust arusaamast, mitte erakondlikust seisukohast. Enamik otsuseid võeti vastu ühehäälselt või valdava häälteenamusega. Kuid oli ka erandeid.

Plusspoolele võib kanda kaks valla elule tähtsat otsust – valla üldplaneeringu vastuvõtmine ja valla arengukava kinnitamine. Üldplaneering korrastab ehitustegevust, arengukava on aluseks eelarve koostamisel. Arengukava – see on meie soov, eelarve – meie võimalused.

Miinuspoolele asetaksin valla senise sotsiaalpoliitika reformimise – ülemineku inimesekeskselt määrustekeskselt asjaajamisele. Senikehtinud korra muutmine - sotsiaalkomisjoni väljajätmine sotsiaalabi vajaduse otsustamisel ja komisjoni senise põhilise funktsiooni üleandmine sotsiaalnõunikule- viis lõppkokkuvõttes sotsiaalkomisjoni tagasiastumiseni ning mõni aeg hiljem ka sotsiaalnõuniku vallandamisele.

Miinuspoolele asetaksin ka vallavalitsuse nõunike kõrgepalgaliste ametikohtade loomise majandusbuumi aastail, mis nüüd küll on kaotatud.

Leonardo-Aleksander Laesson
Majanduskomisjoni esimees

Kultuuriteated

Reedel, 6. novembril kell 19.00

toimub Lümanda kultuurimajas
LÜMANDA VALLA MÄLUMÄNGU I
VOOR.

Osalema on oodatud 3 liikmelised
võistkonnad valla kõikidest
küladest, ettevõtetest ja
asutustest. Registreeri oma
võistkond hiljemalt 2. nov.
kultuuritöötaja Ulvi Põllule telef.
45 76331; 53018223

Pühapäeval, 8. novembril kell 13.00

Lümanda kultuurimajas
TANTSURÜHM "MÕNUSAD"
10.aastapäeva kontsert koos
külaliserühmadega.
Pääse 25 krooni.
Info telefonil 53081223

Reedel, 20.novembril
LÜMANDA KULTUURIMAJA
SÜNNIPÄEVA TÄHISTAMINE
kell 19.00 kultuurimaja teise
korruse fuajees kunstinäituse
"Karala kivaedade rüppes" pidulik
avamine koos kunstnike
Liia Peedu, Tähti Otsaveli,
Maie Kupitsa, Ilme Armuandi ja
Riina Saarega.

kell 19.30 peoõhtu mitme-
suguste üllatusesinemistega.
Tantsumuusikat teeb ansambel
"Vanker" Keilast.
Pääse eelmüügist 75 krooni ja
samal õhtul koha peal 100 krooni.
Täpsem info telefonil 53018223

5.-6. detsembril

Taritu segarühma kontsertreis
Järvamaale

Pühapäeval, 6.detsembril kell 15.00

Kuressaare Muusikakooli
sümfooniaorkestri kontsert.
Dirigent Matis Männa

Laupäeval, 8. detsembril kell 11.00

JÕULULAAT
Hea vallaharvas! Olete oodatud
laadale pakkuma oma tehtud ja
valmistatud käsitööd, hoidiseid,
huvitvaid küpsetisi jne.
Täpsem info telef. 53018223 või
45 76331

Reedel, 11.detsembril tulede
süütamine keskuse jõlupuul ja
kontsert "Jõuluoetus"

Õnnitleme lapse sünni puhul !

Markus Asuja
Vanemad Egle Tamm ja Timo Asuja
Lümanda küla
3. juuni 2009

Ingrid Kuivjõgi
Vanemad
Liisi ja Meelis Kuivjõgi
Leedri küla
8. juuli

Marta Raun
Vanemad
Riin Hiieväli ja Reedik Raun
Pölluküla
8. juuli

Andreas End
Vanemad
Maili Koor ja Marko End
Viidu küla
6. august

Karl Haavik
Vanemad
Laura Maimjärv ja Kristjan Haavik
Lümanda küla
19. august

Õnnitleme tähtpäeval!

September

ADELE MÄLK	91	Kuusnõmme küla
SALME-LUDMILLA KIKS	87	Kotlandi küla
LEONTINE PÄRNA	86	Koimla küla

Oktoober

LIIDIA NUTOV	97	Koovi küla
LINDA-ROSALIE TOOMSE	87	Koimla küla
VALDUR KAAR	85	Mõisaküla
AMANDA PUSS	82	Karala küla
HEINRICH SEPP	80	Metsapere küla
MONIKA LAESSON	75	Koovi küla
ÜLO SARD	70	Pölluküla
EHA ROOST	70	Pölluküla
SILLA KIIL	70	Koimla küla
VELLO RAUN	65	Pölluküla

MÄLESTAME LAHKUNUID

Peedu Hoogand	1952 – 2009	Koimla
Mati Kütt	1944 – 2009	Varpe
Aino Lindam	1923 – 2009	Leedri
Vilma Liiv	1924 – 2009	Leedri

HUVIRINGIDE KOOSKÄIMISE AJAD

Lümanda kultuurimajas

- Tantsurühm "Mõnused" esmaspäeviti kell 19.00
- Naisrühm "Kabujalake" teisipäeviti kell 19.00
- Lümanda näitering kolmapäeviti 19.00
- Meeste korvpall kolmapäeviti kell 19.00
- Seniorite võimlemine neljapäeviti kell 10.00
- Lümanda külakoor neljapäeviti kell 19.00
- Aeroobika pühapäeviti kell 18.00-19.00 treener Virge Varilepp. Tunni tasu à 20 kr.
- Laste rahvatantsurühm pühapäeviti ja kooli vaheaegadel vastavalt vajadusele.
- Senioride seltsing iga kuu teine teisipäev kell 12.00

Taritu rahvamajas

- Taritu segarühm "Lender" esmaspäeviti kell 19.30
- Memme-taadi lauluklubi teisipäeviti kell 13.00
- Taritu segakoori hooaja avaproov

Toimetaja Katrin Trumann, tel 45 22 756

arendus@lymanda.ee

kodulehekülj: www.lymanda.ee

Trükk: Saarte Trükikoda, trükiarv 320